

1944, september 8.¹ [Moskva.] — Depeša náčelníka čs. vojenskej misie v SSSR gen. H. Píku čs. ministromi NO gen. S. Ingrovi do Londýna s hlásením o činnosti partizánov na východnom Slovensku.

Souhrn zpráv o partyzánské činnosti na Slovensku (přes part. štáb) do 5. září 1944:

1. K part. oddílu na Prešovsku přišel² náčelník štábu 1. divize. Divize odmítla složit zbraně a části odešly do lesa (3200 vojáků). Partyzánská brigáda čítá přes 4000 mužů.

2. Slovenští partyzáni obsadili německé obce Vrčko, Pravno a Gajdel. Ve Vrčku 3000 Němců dobrovolně vydalo zbraně, všechny esesovce a pomáhají part. Do zajetí vzat vůdce „Deutsche Partei“.

3. V Kežmarku zabito 450 německých vojáků. V Turč. Sv. Martině sestřelena 3 německá letadla.

4. na Prešovsku—Hanušovce—Giraltovce zničeny partyzány 3 mosty, 3 vojenské vlaky.

5. U Humenné vyhozen do povětří železniční most 250 m dlouhý.

Oddíly na východním Slovensku pronikají až ke Košicím. Partyzánské oddíly bojovaly po boku čs. armády též u Vrútek, Kremnice, Popradu a [na] jiných místech.

Gen. Píka.

VHA Praha. SSSR, Čs. voj. mise v SSSR, 3/3/1/c. Depeše odoslaná, 1944, čís. 853-57/8. Nešifrovaný záznam(?) odoslanej depeše. Strojopisný priepis.

[1944, september 8. Londýn.]¹ — Prejav prezidenta Beneša v čs. vysielaní britského rozhlasu k udalostiam na Slovensku.

Občané českoslovenští!

Nastala chvíle rozhodující: konec německého panství i nad naší vlastí se přiblížil. Příští můj projev k Vám z ciziny bude snad učiněn už ve chvíli konečného pádu německé Třetí říše a bude patrně věnován především věcem vnitropolitickým. Dnes máme pro Vás doma tato sdělení o situaci válečné a především o událostech na Slovensku:

Strašná pětiletá válka proti Německu je vojensky vyhrána. Německé vojenské katastrofy z posledních měsíců a týdnů na frontě západní i východní jsou neodčinitelné. Byla osvobozena nebo bude v nejbližších chvílích plně osvobozena Francie, Belgie, Lucembursko a Holandsko, je svobodna téměř celá Itálie a v nejbliž-

¹ Zpráva došla do Londýna 9. 9. 1944 (Zoe 090920/44; VHA Praha, Západ I, HV Londýn, 9/5). Její záznam je takmer totožný so záznamom odoslanej depeše.

² V londýnskom zázname došej depeše: „přešel“.

¹ Dátum určený podľa zborníka Benešových prejavov „Šest let exilu a druhé světové války“, Praha 1946, s. 235–240.